

NOORD-BRABANDER.

Dicere verum
Quid vetat? HORATIUS

NOMMER 132

'S BOSCH.

ZATURDAG 3 NOVEMBER 1832

Nederlands.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Vrijdag den 30 October.

In deze zitting, welke ten half één ure is geopend, is ingelezen een koninklijk besluit, ten geleide van een traktaat, met het duitsche bondgenootschap gesloten, tusschen een christel. Deze stukken, welke voor kennisgeving zijn aangenomen, stullen worden gedrukt en rondgedield.

Aan de orde van den dag is de beraadslaging wegens het ontwerp van wet tot het weder beschikbaar stellen van sommen op de begroting, aangenomen bij de wet van den 4 january 1832, voor uitgaaven, die het gevolg kunnen zijn van den voortdurenden staat van oorlog in het jaar 1832. Bij dit ontwerp wordt de beschikbaarstelling gevraagd over eene som van f 10,895,215-87.

De heer van Foreest is ten volle overtuigd van de noodzakelijkheid, om in de tegenwoordige omstandigheden de hooge regering te ondersteunen, maar, daar het toezigt over het beheer van de gelden der natie, aan de staten-generaal is aanbevolen, kan hij de aangeboden wet niet aannemen, omdat daarbij niet worden aangewezen de middelen, waaruit de gevraagde fondsen zullen worden gevonden, terwijl het blijkt, dat er een te kort is van ruim drie millioenen. — Het komt den redenaar voor, dat de regering te veel op eene spoedige subitiek der staatkundige aangelegenheden vertrouwt, en alzoo gemeend heeft, dat de volle som van 25 millioen niet benodigd zou zijn geweest. Daar er nu slechts 42 millioen ontvangen zijn, en de middelen tot dekking van het te kort niet zijn aangewezen, kan hij zijne goedkeuring aan deze wet niet hechten.

De heer van Alphen leest een uitgebreid advies voor, waarin hij in staatkundige bespiegelingen uitweidt, zoo ten opzichte van den toestand van Europa in het algemeen, als, meer in het bijzonder, van Holland en van België. De slotsom daarvan is, dat Holland moet volhouden, en alzoo trachten, billijke voorwaarden van scheiding, bestaanbaar met de eer van de natie, die zoo vele opofferingen doet en zoo veel vaderlandsliefde aan den dag legt, te verkrijgen. Hij zal derhalve gaarne zijne stem geven voor de aangevraagde subsidie, terwijl hij van gevoelen blijft, dat de scheiding van Holland en België eene behoefte is voor de beide natien.

De heer van Reenen zegt, dat hij de wet alleen uit een finantieel oogpunt wil beschouwen; en daar nu uit dezelve, vergeleken met de antwoorden van de regering, blijkt, dat er voor de gevraagde uitgaven een te kort van omtrent vier millioen zal zijn, en men geene middelen aanwijst tot dekking van dit te kort, kan hij zijne goedkeurende stem aan deze wet niet geven. Hij ontleedt de antwoorden der regering, en doet opmerken, dat zij zelve erkent, dat het onzeker is of de gevraagde uitgaven wel noodig zullen zijn. Waarom, zegt hij, zouden wij te dan nu reeds toestaan, zonder de middelen tot bestrijding te kennen? Het is alleen om die finantieele bedenkingen, dat hij de wet niet kan aannemen, maar, voor het overige, verklaart hij, dat hij ook gaarne aan de regering de middelen wil verlenen, welke noodig zullen zijn om de eer van het hollandsche volk met kracht te verdedigen. Hij wenscht dat men de ware beweegredenen zijner afkeurende stem kenne, en deze niet van verkeerde beginselen toetsen.

Voor de heeren van Foreest en van Reenen. Zij zal aan de eerste kamer worden gezonden.

De zitting wordt opgeheven omtrent twee ure, zonder bepaling van eenen dag van bijeenkomst.

HERTOGENBOSCH, 2 November.

Van 's Gravenhage wordt van den 30 oktober gemeld: H. M. de Koningin is laatleden woensdag naar Berlyn verbroken om bij de aanstaande beëindiging van H. K. H. prinses Marijane, tegenwoordig te zijn.

De Z. K. H. de prins van Oranje is, ten gevolge eener van hien op gisteren aan Hoogstdezelve toegezonden telegraphische dépêche, dezen morgen ten zes ure alhier aangekomen. De veldmaarschalk son eerst Hare Majesteit de Koningin te Nijmegen zijn te ontmoet gereden, doch is nu nog tijdig genoeg aangekomen om Hoogstdezelve hier vaarwel te zeggen.

— Men verneemt, dat de op gisteren bij het ministerie van buitenlandsche zaken uit Londen ontvangen dépêches de tusschen Frankrijk en Engeland gesloten conventie bevatten, en de opaisching tevens van de citadel van Antwerpen tegen den 2 november.

Heden wordt er een kabinetsraad bij Zijne Majesteit gehouden, waarbij de prins-veldmaarschalk tegenwoordig moet zijn. Men verzekert, dat het gouvernement besloten heeft te hebben op het door Frankrijk en Engeland toegezonden manifest niet te antwoorden, en dat de baron van Zuylen van Nyevelt uit Londen wordt terug verwacht.

— De eerste kamer van de staten-generaal is gisteren vergaderd geweest, ten einde te beraadslagen over het aan haar toegezonden ontwerp van wet ter beschikbaarstelling van het overschot der toegestane fondsen voor de buitengewone behoeften van dit jaar, welk ontwerp met eenparige stemmen is aangenomen. Ook de afdeelingen van de tweede kamer zijn hijs gekomen, om te beraadslagen over de begrootingen der staatsbehoefte voor 1833.

— Z. M. heeft den heer van Wynboek, inspecteur van het hooger onderwijs, ook tot die betrekking voor het lager onderwijs benoemd, in plaats van den heer A. van den Ende, die eervol ontslagen en op pensioen gesteld is.

— Men leest in het Handelsblad van gisteren het volgende: In den avond van den 30 oct. heeft zich het gerucht verspreid, dat van wege Engeland en Frankrijk dringende nota's aan ons gouvernement zijn ingezonden, betreffende de afloening onzer geschillen met België. Omtrent den eigenlijken inhoud dier nota's laat zich nog niets met zekerheid zeggen; maar de verschillende lezingen, die in omloop zijn, komen in zeker punt overeen, namelijk, dat door de genoemde Mogendheden op de spoedige ontruiming van het belgisch grondgebied wordt aangedrongen. Er zijn er, die willen weten, dat bij de bedoelde nota's ook van het aanwenden van dwangmiddelen gesproken wordt, voor het geval dat de ontruiming niet binnen een bepaalden tijd mocht hebben plaats gehad.

Van een anderen correspondent. Naar men mij verzekert, zouden de laatst, van wege het nederlandsche gouvernement te Londen gedane nadere bevredigende voorstellen, van de hand zijn gewezen. Wij hebben hier berigten uit Amsterdam en Rotterdam, volgens welke de zich in die havens bevindende engelsche schepen, door de consuls van Z. Gr.-Britt. M. zijn vermaand om zich gereed te houden, ten einde, indien de omstandigheden het mogten vereischen, dadelijk te kunnen vertrekken. Men hecht hier weinig aan deze berigten, om dat er vroeger gelijksoortige gelooopen hebben, met betrekking tot de fransche schepen. Intusschen spreekt men hier ook van nota's, die door de gezantschappen van Engeland en Frankrijk bij de regering ingediend en niet van eepen vredelievenden aard zouden zijn. Men hoort daaromtrent morgen iets naders te vernemen. In den op den 30 oct. gehouden kabinetsraad zouden, naar men zeide, punten van groot belang behandeld zijn geworden.

Van eenen derden correspondent. De Batavier, die den 29 oct. te Rotterdam had moeten aankomen, is eerst den volgenden dag aldaar gearriveerd. De berigten, die wij door deze gelegenheid hebben bekomen, stellen ons in staat om u de volgende belangrijke tijdingen mede te deelen. Het alliantie-tractaat tusschen Engeland en Frankrijk is den 23 gesloten, en nog dien dag naar Parijs gezonden. Men wil, ofschoon wij zulks niet kunnen waarborgen, dat hetzelfde, door Frankrijk geratificeerd, bevestigd te Londen is uitgewisseld, en dat, dien ten gevolge, er een ultimatum naar 's Gravenhage is afgezonden.

De londensche conferentie heeft de wijzigingen verworpen, die door ons gouvernement, in de voorstellen van Pruisen waren gemaakt.

De Keizer van China, die zich in zijne dedige uren door met de zijnen ophoudt, is thans bezig om een groot, prachtig en kenbaar werk te laten drukken; het is een algemeen woordenboek voor de zamenleving in de chinesche taal en zal ongeveer uit 160000 boekdelen bestaan. Reeds zijn 2708 redactoren daaraan bezig, waarvan de Keizer hoofd-redacteur is. Er bestaat reeds eene oude chinesche encyclopedie van 6000 boekdelen, waarvan 60 vollen over het musiek handelen.

— Sedert ons laatste nummer tot heden hielden wij in het cholera-hospitaal geene bijgekomen, hersele van de ziekte, blijven in behouding; man en vrouw.

Duitsland.

FRANKFORT, 29 September.

De russische gezant *Pozzo di Borgo*, is den 23 dezer te Stutgard aangekomen, en heeft drie dagen later zijne reis naar Parijs voortgezet.

— De voormalige hertog *Karel van Brunswyk*, heeft zich met een gevolg van dertig personen, voor eenigen tijd te Bazel gevestigd.

— *Karel X* is met hoogstdezelfs gevolg den 23 dezer te Görlitz aangekomen, en heeft van daar zijne reis naar Dresden voortgezet. Tegen den 27 ziet men zijne komst te Praag te moeten, waarheen zich de hertogin van *Angoulême* insgelijks begeven zal.

Engeland.

LONDEN, 28 October.

Eergisteren is de conferentie vergaderd geweest, zoo men vernoot, om te handelen over het bevredigend ontwerp van tractaat, dat door den prussischen minister voorgedragen en door de nederlandsche regering gewijzigd was. Men schijnt deswege geen besluit genomen te hebben; doch men verzekert, dat men eene minzame schikking der zaken meer nabij gekomen is, dan bij eene vroegere gelegenheid.

Men zegt, dat de fransche en prussische ministers eergisteren op de conferentie het gerucht tegengesproken hebben, dat Pruisen een protest bij het fransche hof zou hebben ingediend. Onderdrukt blijft men hieraan geloof hechten, en wil men die verklaring daardoor uitleggen, dat wellicht genoemde ministers geene officieele kennis van dat protest dragen.

Eergisteren avond was de fransche vloot nog niet te Spithead aangekomen; doch zij zou er elk oogenblik door sir *Pulteney Malan* verwacht worden.

Vandaag heeft sir *James Graham*, eerste lord der admiraliteit, een vergadering met de lords *Goderick* en *Althorp* gehouden en daarna eene audientie bij den Koning gehad.

De markies van *Edsdowne*, lord-president van den raad, is vrijdag van hier naar Parijs vertrokken.

— Donderdag zijn hier bij de admiraliteit en bij het ministerie van buitenlandsche zaken dépêches uit Lissobon en Oporto aangekomen.

Frankrijk.

PARYS, 29 October.

De hertog van *Orleans* bevindt zich sedert gisteren in de hoofdstad, doch van zijn vertrek naar het leger schijnt nog niets te zijn bepaald. Het gerucht, dat de maarschalk *Gerard* in het opperbevel van het Noorder-leger zoude vervangen worden, vindt meer en meer geloof. Bij zijne teregtkomst zoude hij zeer onbewimpeld zijn gevoelen omtrent de besluiteloosheid van het ministerie hebben te kennen gegeven, daarbij voegende, dat het niet mogelijk was, de troepen langer tot groot bezwaar der ingezetenen aldus vereenigd te houden; en zouden deze bedenkingen hem zeer envel zijn opgenomen.

Reeds onderscheiden malen heeft men in den raad van ministers over de zamenstelling der openings-rede van de wetgevende kamers beraadslaagd. — De heeren *Guizot*, de *Broglie* en *Thiers* zijn met dit ontwerp belast, doch hebben tot nu toe, zoo het schijnt, geene voldoende uitdrukkingen, om den staat der buitenlandsche aangelegenheden te doen kennen, kunnen vinden.

— De maarschalk *Mortier* is gisteren hier aangekomen, en reeds heden bij den Koning toegelaten. — Nog bevindt zich alhier de markies van *Lansdowne*, voorzitter van het engelsch kabinet.

— De maarschalk *Sault* heeft gisteren den kapitein van den staf *Sieck*, met dépêches, die men voor zeer belangrijk wil gehouden hebben, naar het hoofdkwartier te Valenciennes afgezonden.

— In een der ministeriële dagbladen, de *Nouvelliste*, leest men met bepaalde berichten: „Men heeft, wordt daarin gezegd vele geruchten gemaakt, omtrent de besluiten, die kortelings door de Mogendheden zijn genomen. Volgens de geruchten, die het meeste geloof verdienen, schijnt het, dat Frankrijk en Engeland zijn overeengekomen, om gezamenlijk de uitvoering van het traktaat van 15 november te vorderen. De voorwaarden dier overeenkomst moeten zeer juist bepaald zijn.

De Koningen van België en Holland zouden beide worden gesommeerd, om op den 2 november aantastende, de plaatsen, die zij wederkeurig op elkanders grondgebied bezet houden, te ontruimen. Indien op den 2 november huone toestemming tot die ontruiming niet mogt zijn ingekomen, zouden de vereenigde eskadren op den 5 daaropvolgenden de blokkade beginnen, en indien ook dan de ontruiming niet volgde, zouden eindelijk het fransche leger den 15 november zich naar Antwerpen begeven. Zoodanig, zegt men, is de inhoud van het traktaat, hetwelk den Koning van Holland slechts geringe keuze overlaat, terzelve tijd de vereeniging tusschen Frankrijk en Engeland naauwer toehaalt, en, door de besissing der belgische kwestie, belet,

dat dezelve voor Europa de aanleiding tot eenen algemeenen oorlog worde. Men voegt er eindelijk bij, en dit is buiten twiifel, dat een estafette, gisteren avond naar Cherbourg vertrokken, aan het fransche eskader den last overbrengt, zich naar Spithead te begeven.

— De *Nouvelliste* verklaart dat er geen woord waarheid is in de taal der handelingen en de bedoelingen, welke de dagbladen van eenige der mogendheden van Europa ontleenen. Frankrijk is het met haar eens omtrent de partij om het verschil van België met Holland met geweld ten einde te brengen, indien alle maatregelen om den oorlog te vermijden mogten mislukken.

— Het volgende leest men in het *Journal des Débats*:

„Eindelijk is de belgische vraag hare oplossing genaderd en alle onzekerheid zal ophouden. De veranderingen, welke de revolutie van 1830 van stap tot stap in het staatsregt van Europa heeft te weeg gebragt, zullen weldra bevestigd, en deze gelukkige uitkomst zal men niet alleen te danken hebben aan de nauwe vereeniging van Engeland en Frankrijk, maar ook aan de wijsheid en onveranderlijke vredelievendheid van alle te Londen in conferentie vereenigde Mogendheden.

„Deze groote gebeurtenis was te voorzien. Elk, die, vrij van hartstogten en vooroordeel, sedert twee jaren den loop der dingen heeft gadegeslagen; verwachtte eene ontkenning, die dadelijk gebiedender werd. Deze gebeurtenis had zich echter nog kunnen doen wachten; men vreesde nieuwe verdraging, en de tijd, die meest altoos de bezwaren vereffent, werpt echter, somwijlen ook hindernissen op. Het werd dus van belang, dat ons kabinet alle aarseling door ijver, vastberadenheid en sprong deren aandrang te boven streefde, en hetgeen tot nog toe slechts in het verschieft gestaan had, onmiddellijk nabij en op den grond plaatste. Het heeft dien ijver en die beradenheid te werk gesteld. Een gematigd maar krachtig aanhouden heeft over de laatste zwarigheden gezegevierd; het doel der wenschen van geheel Europa zal weldra bereikt zijn.

„Frankrijk oogst hierdoor zonder twiifel de vruchten, in van twee jaren eener goede staatkunde. De verbaazende invloed van een groot staatsman, dien ons Europa benijdt, het groote vertrouwen, hetwelk het karakter en de blik van eenen *Périer* aan elk een heeft ingeboezemd, en de schranderheid van den generaal *Sebastiani* hebben al hetgeen vervuld staat te worden, voorbereid en aan Frankrijk dat gezag van grootmoedigheid, kracht en gematigdheid verworven, hetwelk zich in zoo veel luister ten toon spreidt. Onze loftuiging zou zelfs hooger klimmen, indien eerbied voor de grondwet ons niet verbood meer te zeggen. Maar men moet aan ons tegenwoordig ministerie het regt laten wedervaren; dat het met juistheid heeft gezien, dat de dag der ontkenning en de mogelijkheid eener oplossing gekomen was. Het heeft zonder weifeling en zonder vrees den wensch der nationale staatkunde doen gelden. Deze zegepraal zijn wij grootendeels aan den roem der rechtobapenheid en gematigdheid van het fransch kabinet verschuldigd. Altijd hebben wij het gezegd, hoe gematigder onze staatkunde zou worden, des te onafhankelijker zouden wij worden, en de wijsheid onzer regering in het binnenlandsch bestuur zou de maatstaf van onze kracht na buiten zijn.

„Indien wij wel onderrigt werden, zal de inhoud der besluiten, door Engeland en Frankrijk overeengekomen, een nieuw bewijs leveren van het nauwe bondgenootschap dazer twee magten en van de volmaakte overeenstemming hunner inzichten en gevoelens. Alle voorvallen, zegt men, zijn overwogen, alle kansen zijn berekend en ook alle maatregelen daarvoor zijn met een zeldzaam doorzicht beraamd. Alles is zoodanig geregeld, dat de eensgezindheid door geen voorval in gevaar gebragt worden kan. Engeland en Frankrijk gaan de algemeene begeerte van Europa vervullen, en de bevredigende wijsheid van de andere Mogendheden, hunne bondgenooten, moet het onderpand van den vrede van Europa, met vertrouwen, aan zulke edelmoo-dige handen overgeven.

„Zoodra het voornemen van ons gouvernement bekend geworden is en het zijn onwrikbaar besluit om te gaan handelen, bij het verlangen om gemeenschappelijk met zijn bondgenoot te willen handelen, heeft geopenbaard, is het engelsch ministerie doordrongen geworden van de noodzakelijkheid om zich te verklaren. De belangen van zijne staatsregeling, de levendige invloed der tory's en de veronderde neigingen van het volk van Engeland maakten het dat kabinet tot plicht zijn besluit wel te wikkelen en te wegen; het heeft zich tot gelijke overeenkomst met Frankrijk beraden, daarbij alles in het oog gehouden, wat het had te vermijden, en te gelijk eenen trouwen bondgenoot, het opzettend Europa en aan de eer zijner natie voldaan. Dit is inderdaad eene staatsverrigting, die groot is, en die van koetheid en beleid getuigt; het is een teeken van de gelukkige eendracht der twee kabinetten van Londen en Parijs en van een vriend-schappelijk staatsbeleid tusschen de twee natien, die met elkanderen wedijveren in beschaving en vrijheid.

— Een geweldige storm heeft den 16 dezer het fransch eskader te Ancona merklijken schade aangebragt. De korvetts *Caroline* moet iszonderheid veel geleden en niet dan met moeite de haven bereikt hebben.

— Een gewezen scheeps-kapitein, de heer *Aucain*, heeft aangeboden om aan het gouvernement de ontdekking mede te deelen, welke hij gedaan heeft van een nieuw artillerie-stelsel, dat hetwaam zou zijn, om aan de fransche vaartuygen zekere gelukkige uitkomsten in eenen toekomstigen oorlog te verzekeren. Hij dringt er echter op aan, dat zijne uitvinding zal onderzocht worden door twee commissarissen, welke hij benoemt, en waarvan de een de admiraal *Fuguet* zoude zijn.

— De abbt *Castibotti*, zaakgelastigde van den Heiligen Stoel, heeft op den 21sten antwoord van den Paus, op den brief van notificatie van het huwelijk der prinses *Louisa van Orleans*, aan *Lodewijk-Philipp* overhandigd.

— Den 15 oktober, den feestdag van de heilige *Theresia*, is het feest van mévrouw de Dauphine te Weenen gevierd. De Keizer, Keizerin, de Koning en de Koningin van Hongarijen, de prinsen van het koninklijk geslacht, de hertog en de hertogin van Lucca, opzettelijk van Schönbrunn gekomen, hebben H. K. H. in statie-kleederen bezocht. De Keizer heeft bij die gelegenheid in het paleis van Burg een groot familiemaal gegeven. De prinses heeft den dag van den 16 in afzondering doorgebracht. Zij heeft in de Tribune, waar eertijds *Maria Antoinetta* hare gebeden verrigtte, de mis gehoord.

— Eene reeds oude daadzaak, maar welke ons eerst vrij laat ter kennis is gekomen, deelen wij thans mede: de cholera was in het begin van april op eene verontrustende wijze in de parochie van Achères, in de nabijheid van Saint-Germain-en-Laye uitgebarsten. Zij wordt bediend door eenen aalmoesnier, aan het hoofd van het legioen van eer verkocht. Van de 450 inwoners werden 183 door de besmetting aangetast, er stierven er slechts 29 van. Zonder de zorgen van den pastoor, den abbt *Duport*, zouden drie vierde gedeelten der zieken overleden zijn. Gedurende meer dan vier maanden heeft hij aanhoudend uit zijnen eigen zak betaald. Hij heeft zeven en twintig nachten doorgebracht zonder rust te nemen, den dienst waarnemende van zieken oppasser en het meeste gedeelte van den tijd dien van genesheer. Niet te vreden met zijne rust en gezondheid op te offeren; heeft de menschlievende pastoor zich zelfs van zijn zilverwerk ontdaan om aan de zieken de noodige geneesmiddelen en aan de convalescenten een voor hunnen staat meer gunstig voedsel te verschaffen. Zijn tractement, dat hij eens oetving, werd onder de armen uitgedeeld. Ook heeft de publieke stem hem als den vader zijner parochie uitgeroepen, en de stedelijke raad heeft hem eenparige dankbetuigingen gedaan. (Amé de la Religion.)

— Een zeker dagblad kondigt de bekeering aan van twee protestantsche godgeleerden, de doctoren *Herbst* en *Hugues*. Wij hebben deze gebeurtenis reeds in ons nummer van den 2 augustus medegedeeld. Hetzelfde dagblad voegt er echter bij zonderheden bij, welke wij niet gekend hadden. Hij zegt dat de beide doctoren het voornemen hebben om tot den geestelijken staat over te gaan, en dat doctor *Herbst* in de geleerde wereld bekend is door zijne *Bibliothèque des Pensées Chrétiennes*, welke het als een handig en echt christelijk werk aanprijst. De bekeering van mannen van die verdiensten, welke eene zoodanige keus, niet dan na rijpe overwegingen gedaan hebben, is geschikt om indruk te maken. De *Tribune Catholique* meldt ook de afzwering van miss. *Emilie Fellows*, dochter van eenen anglikaanschen leeraar en omstreeks 22 jaren oud. Deze afzwering heeft in de katholieke kapel te Londen plaats gehad en de vader heeft daarin bewilligd, de plegtigheid bijgewoond en een schoon roomsch missaal ten geschenke gegeven aan den pastoor, die zijne dochter onderwezen had.

— De broeders der Congregatie van het christelijk onderwijs, gevestigd te Saint-Laurent-sur-Sèvres, hadden eene lage school te Montmarillon, in het bisdom van Poitiers. Een besluit van den minister van openbaar onderwijs onder dagteekening van den 24 augustus ll. heeft de broeders op denzelfden voet geplaatst met de andere onderwijzers, en zij moeten allen, zegt men, individueel en zonder uitzondering, zich vervoegen bij het gratie comitè van onderwijs, in elke stad gevestigd, ten einde de vergoeding te bekomen, om hun onderwijs voort te zetten. Van de vier broeders van Montmarillon, examineerde men noch den oversten, noch hem, die met de bijzonderheden der huishouding belast was, en evenwel hield een algemeen besluit van het comitè in, dat er geene termen bestonden om omtrent iemand hunner een gunstig advies te geven; men beweert zelfs dat de deliberatie meldt, dat de autorisatie zal geweigerd worden aan ieder lid der congregatie. Dien ten gevolge heeft de rector der academie het sluiten der school bevolen. Deze maatregel heeft niet alleen de verstandigste lieden, maar het volk zelfs, hetwelk de zorgen der broeders wist op prijs te stellen, doen verbaasd staan. De knismoeders zijn bij den seer-prefect gaan klagen, die enkel geantwoord heeft met eene schoone proclamatie over de weldaaden van het mutueel onderwijs en over den verkeerden wil van hen, die het volk in de diepste donkerheid en nietigheid wenschten gedompeld te zien. Op wie heeft de heer sous-prefect het door dezen uitval gemunt? Hij is een onbeleefde, die op zijne eigene troepes vuurt; want indien iemand kan beschuldigd worden te wenschen het volk in de don-

heid gedompeld te zien, dan is hij het, die eene school, te het algemeen vertrouwen wegdraagt. De liberalen van Montmarillon zijn wel uitsluitend in hun liberalismus; zij willen eene school van mutueel onderwijs daarstellen, maar zij dulden geene mededingende school! Zouden zij vreezen, dat hun mutueel onderwijs den kamp niet zoude kunnen volhouden? Zij dooven dus alle onderwijs uit, hetwelk niet naar hunnen smaak is. Welke koddige vrienden der vrijheid! Er zoude niets meer aan ontbreken dan hen petitien te zien maken ten voordeele der vrijheid van het onderwijs.

— Bij het vonnis waarvan wij in ons vorig nummer hebben melding gemaakt, hetwelk bij de rechtbank te Fontenay tegen den luitenant-generaal *Drouet d'Erion* en den luitenant *Duval* in zake van gedane saisies bij de ouders van onwillige conscrits is geslagen, zijn deze heeren boven en behalve in de teruggave der gesaisiseerde goederen of vergoeding van dezelve, nog in eene somme van 600 franken voor schade en intressen, behalve de geregelijke intressen en de kosten gecondemneerd.

De rechtbank heeft haar vonnis voornamelijk hier op gevestigd. Dat afschieten der rechtbanken niet bevoegd zijn administratieve verordeningen te beoordeelen, het des niet te minder zeker is dat deze verordeningen en besluiten op eene wettige wijze bij de rechtbank moeten bekend wezen, en dat in geen geval eene militaire order kracht van wet kan hebben.

Dat volgens het charter of de grondwet van 1814 en de wet van den 10 maart 1818, betrekkelijk de conscriptie, alle wetten, decreten en instructien afkomstig van het schrikbestuur, popens het zenden van garnisaires bij de ouders en naastbestaanden van onwillige conscrits, en het in beslag nemen hunner goederen en voornamelijk het advies van den staatsraad van den 16 augustus 1807 zijn vernietigd en hebben opgehouden te bestaan; zoo als door de ministers bij het discussieren der wet van den 21 maart 1832 ook openlijk is verklaard.

En eindelijk dat de bestaande wetten, wegens de beveiliging van personen en goederen bij het charter gewaarborgd, niet geschorst of buiten werking kunnen verklaard worden.

België.

BRUSSEL, 30 October.

De generaal *Desprez* is gisteren naar het hoofdkwartier te Leuven teruggekeerd. — Lord *Fitz Clarence* en de generaal *Jaborde* zijn gisteren naar Antwerpen gegaan, om de militaire werken aldaar in oogenschouw te nemen. Naar men verzekeren wil, zou de laatste met geen staatkundig oogmerk in België gekomen zijn, maar met oogmerk, om het stelsel van kanalisatie er te onderzoeken.

Kan den 31.

Het antwerpsche *Journal du Commerce* van heden houdt het naar men hier wil, veelbeteekenend berigt, dat de handel dier stad gisteren (30) de tijding bekomen heeft, dat de fransche en engelsche consuls te Rotterdam, de scheeps-kapiteinen hunner natie uitgenoodigd hebben om de hollandsche havens te verlaten. Hetzelfde blad zegt voorts, dat gisteren morgen aan de bank het bevel was gekomen om met de betaling van de interessen der nationale fondsen op te houden, en dat dit bevel als een voorzorg-maatregel werd beschouwd, bij den gevaarlijken toestand, waarin de stad verkeerde. Intusschen merkt men te dezer stede op, dat geen der andere antwerpsche bladen van dit met de daad toch zeer gewichtig besluit gewag maakt.

— *L'Emancipation* wil verzekeren, dat, bij het vertrek van den post, den 27, te Londen het gerucht liep, dat de conferentie, in hare vergadering van den vorigen dag, op de aanmerkingen van de fransche en engelsche gevolmagtigden erkend had, dat zij onmogelijk over eenig voorstel kon berandlagen noch een besluit nemen, tot na de ontruiming der antwerpsche citadel, en dat men voorts de conferentie te Londen bijna zoo goed als ontbonden rekende. Opgemeld blad wil in dit gerucht de bevestiging zien van hetgeen vroeger door hem is verzekerd geworden, dat de jongste voorstellen, die van de zijde van het hollandsch gouvernement zouden gedaan zijn, te laat kwamen, om in de reeds genomen besluiten verandering te brengen. Wat van een en ander dezert berigten zij, zal nader en voorzeker spoedig blijken, alhoewel men ook nu wel reeds veilig voor weinig waarschijnlijk kan houden, dat de conferentie eenparig de gepastheid van tot niets meer te besluiten vóór dat de citadel van Antwerpen ontruimd is, zou ingezien hebben, daar blijkens de londensche *Courrier*, het voorstel tot schikking door een der conferentie-leden zelven is gedaan.

— De engelsche kolonel *Fitz Clarence* en de kapitein *Doyl* zijn heden naar Engeland vertrokken.

— De heer *Meeus van der Maelen*, griffier der rekenkamer, is gisteren avond naar Parijs vertrokken, belast met het overbrengen eener aanzienlijke hoeveelheid obligatien van het tweede deel der leening van 48 millioen.

— De Belge vermeldt, dat de vier eskadrons gudes met ten vijfde zullen vermeerderd worden.

— Te Gent is gisteren nacht een geweldige brand uitgebarsten in de fabriek der heeren de *Moor*, *Lielman*, *Legers* en

Deloricz. Eene hoeveelheid katoen is bij die gelegenheid verbrand of beschadigd.

Met het begin van het volgende jaar zal de veldpost dienst in werking komen; men heeft het loopende aan hare organisatie besteed.

Het stedelijk bestuur heeft besloten de nieuwe brug over het Brusselsch kanaal bij Willebrouck den naam van Leopoldsbrug te geven.

STATISTIEK VAN HET VERBONDEN DUITSLAND.

Tabelle der deutsche bundesvergüderung.

	Zielen.		Zielen.
Oostenrijk	9,482,227	Anhalt-Dessau	52,047
Pruissen	7,923,439	Anhalt-Bernburg	37,048
Saksen	1,200,000	Anhalt-Calthen	32,454
Beieren	3,560,000	Schwarzburg-Sonder-	
Hanover	1,305,351	hausen	43,417
Württemberg	1,395,462	Schwarzburg-Rudolstadt	53,437
Baden	1,000,000	Hohenzollern-Hechingen	14,300
Hessen (Kouvorstend.)	567,868	Lichtenstein	5,548
Hessen (Groot-Hertogd.)	619,500	Hohensollern-Sigmaringen	35,560
Holstein	260,000	Waldeck	51,477
Luxemburg	255,628	Reuss (oudste tak)	22,255
Brunswijk	209,600	Reuss (nieuwere tak)	52,305
Mecklenburg-Schwerin	358,000	Schaumburg-Lippe	24,990
Nassau	302,769	Lippe-Deiwold	69,262
Saksen-Wajmar	201,900	Hessen-Homburg	20,000
Saksen-Gotha	185,682	Luttenk	40,650
Saksen-Meiningen	80,012	Frankfort	47,850
Saksen-Hildburghausen	29,706	Bremen	48,500
Mecklenburg-Strelitz	72,769	Hamburg	129,800
Oostenrijk	1,200,000	Totaal	30,163,488

LETTERKUNDIGE AANKONDIGING.

5. Bij de Geb. **LANGENHUYSEN**, te 's Bosch, is van de Pers gekomen en wederom verkrijgbaar gesteld: **ZENDBRIEF** van Z. H. GREGORIUS XVI, Paus van Rome, aan alle Patriarchen, Primaten, Aartsbisschoppen en Bisschoppen, uitgevaardigd te Rome, den 15 Augustus 1832 (Tweede verbeterde Druk). Prijs 15 Cts.

ROZHOEDJE in den Nood, bijzonder ingerigt om door de veel vermogende voorspraak der heilige Maagd **MARIA**, van de in ons land heerschende Cholera-Ziekte verlost te worden. (Tweede Druk). Prijs 10 Cts.

LITANIE van den H. ELIGIUS, Apostel van Antwerpen, groote beschermmer tegen de Pest, bevrediger der strijdende Mogendheden, patroon der goud- en zilversmeden, enz. enz. pr. 1/2 Cts.

Ook is weder te bekomen het werkje getiteld: **Over de schadelijke Huisinsekten**, als de Huisvliegen, Wespen, Muggen, Wieggluizen, Vlooijen, Luizen, Motten, enz. met proefinhoudende Middelen om dezelve uit te roeijen, tweede uitgave, pr. 60 Cts.

Bij de Boekhandelaars **VAN GUSICK** en **HERMANS** te Breda, is van de Pers gekomen en alomt verzoonden:

DE B. F. W. I. S. S. E. L. I. N. G. O. V. E. R. G. E. L. E. E. R. D. E. N. D. E. R. W. E. R. P. E. N., tusschen M. W. hooft-Redacteur en JAN J. F. WAP, Koninkliken Militair- en Academie Leeraar, enz. Eene Bijdrage tot de Geschiedenis van den Letterkundigen Levensloop en tot de nagelaten Geschriften van **Neerlands Paikdichter**. Prijs f. 1.00.

ENIGE BEMERKINGEN over den Christelijken Grondregel: *Buiten de Kerk is er geen Zaligheid*, door een Protestantisch Predikant (die naderhand Katholiek geworden is); naar het Fransch (door eenen Katholiken, die eertijds Protestant is geweest). 60 cents.

DE DORPSGELEERDE OP DE TEGENSPOEDEN VAN EENEN WITSEBER; naar het Fransch van M. B. D'ESTVILLES.

Dit Werkje is geschreven in den vorm eener Levensgeschiedenis; men vindt hierin het nadeelige en heppeltelike der vrijgasterij en het overdrevene Liberalismus schertsonderwijze ten toon gesteld.

AARDRIJKSKUNDIG WOORDENBOEK van Noord-Brabant door A. J. van der Aa. f. 3.30.

Dit Werk, waarin alphabetisch zelf het geringste Gebucht der provincie vermeld wordt, de afstand van de eene plaats na de andere, en met eene kaart voorzien, dunkt ons niet ondienstig te zijn voor Chefs van Corpsen, Detachementen, enz. in deze provincie gekantonneerd.

Deze werkjes zijn mede bij de Gebroeders **LANGENHUYSEN** te 's Bosch, te bekomen.

7. De Boekhandelaar **J. T. SOMMER** te **Amst.**, heeft ter Pers en zal in de maand November verzenden: **LEVENSGESCHIEDENISSEN** van Heilige Kinderen; een Geschenk voor deugdame en vlijtige Kinderen; door J. ANNEGARN, R. K. Pastoor te **Salm**. Uit het Hoogduitsch: *In den loop van dit jaar wordt nog by bovengenoemde in het Nederduitsch uitgegeven:* **D. A. S. H. E. I. L. I. G. E. L. A. N. D.**, oder Beschreibung der Merkwürdigsten örter des H. Landes; und der Stadt Jerusalem, von A. STAUDENRAUS, R. K. Pastoor.

BEKENDMAKINGEN.

8. **HENDRIK ANTONIJ BIJVOET**, openbaar Notaris, residerende te **Hertogenbosch**, hoofdplaats der provincie Noord-Brabant, heeft voor deszelfs principelen provisioneel publiek en voor alle mal verkocht:

1ste Koop. Eene **BOUWHOEVE**, bestaande in eene **BOUWMANSWONING**, gekwoteerd H. n. 2 en nog eene **WONING**, met **SCHUUR**, **SCHOP**, **AANGELAG**, **BOOMGAARD**, **MOESTUIN**; met en benevens nog 14 Perceelen **TEEL**, **GROES** en **HOUILANDEN**, **SCHAARBOSCH** en **VOORPOTINGEN**, beplant met vele **EIKEN** en andere opgaande **BOOMEN**, alles omtrent 15 Bunders, staande en gelegen in het **Halsbroek**, onder **Vught**, voor met de slagen 4000.

Eene **BOUWHOEVE**, bestaande in eene **BOUWMANSWONING**, gekwoteerd n. 51, met **SCHUUR**, **SCHOP**, **BAKHUIS**, **HOF** en **AANGELAG**, met en benevens nog 12 Perceelen **TEEL**, **GROES** en **HOUILANDEN**, **SCHAARBOSCH** en **VOORPOTINGEN**, beplant met vele **EIKEN** en andere opgaande **BOOMEN**, alles te zamen groot omtrent 12 Bunders, staande en gelegen onder **Esch**, op **Overdonk** en onder **Vught**, op de **Schorvoort**, voor met de slagen 3600.

3de Koop. Een Perceel **HOOL** of **WEILAND**; met **HOUT**, **GEWAS**, groot 1 Bunder, 67 Roeden, genaamd de **Gasthuisbeemd**, gelegen op **Overseind**, onder **Esch**, voor met de slagen 2000.

4de Koop. Een Perceel **HOOL** of **WEILAND**, groot omtrent 1 Bunder, 44 Roeden, gelegen in het **Halsbroek**, onder **Vught**, voor met de slagen 1300.

De finale Verkoop zal plaats hebben bij het uitgaan van Waslicht, te 's Hertogenbosch, in het Koninklijk de Plaats **Ronaal**, bewoond bij **Michiel Jansen**, op Maandag den 13 November 1832, des avonds ten zes uren.

Nadere informatie zijn te bekomen ten kantore van den Notaris **BIJVOET**, voornoemd.

ZEG HET VOORT.

BRIJZEN DER GRANEN.

's Hertogenbosch, 31 October.

Rogge,	} het nederlandsch mud,	660 a 500
Boekweit,		500 a 400
Haver,		200 a 100
Garst,		000 a 000
Het nederlandsch pond beter.		000 a 000
De drie nederlandsche punden roggebreed 31 cents.		

PRIS DER BEURSERPECTEN.

AMSTERDAM, den 31 October.

NEDERL. Werkel. Schuld	12 1/2 pCt.	47 1/2 a 47 1/2
Uitgestelde schuld		15 1/2 a 15 1/2
Kansbiljetten		15 1/2 a 16
Recepis, geld 1830	5 pCt.	93 a 92 1/2
Schak. bilj. goud		99 a 99 1/2
Vrijwillige Guldloening		100 a 100 1/2
Nieuwe Idem 1832		100 a 100 1/2
Amortisatie-Syndikaat	4 1/2	100 a 100 1/2
Dito, dito	3 1/2	100 a 100 1/2
Handel-Maatschappij	4 1/2	85 1/2 a 86
FRANKRIJK. Ins. op het gr. boek	3	67 1/2 a 67 1/2
RUSLAND Bij Hays en C.	5	94 1/2 a 95 1/2
Bij dezelfde 1828 en 29	5	96 1/2 a 97 1/2
SPANJE Cert. Amsterdam	5	49 1/2 a 50
dezelfde	3	29 1/2 a 29 1/2